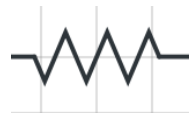
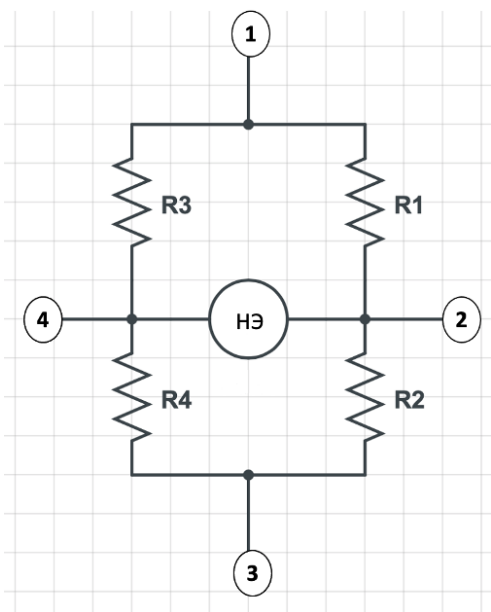

**Физикадан РО облыстық кезеңінің екінші тур тапсырмаларының шешімдері
(2022-2023 оқу жылы)
9 сынып**

Ескерту: Тізбектердегі резисторлар келесі түрде белгіленген:

Уинстон көпірінің эквивалентті схемасы келесідей болуы мүмкін:

1-сурет

Әселдің кестесінен тізбектің жалпы кедергісі тұрақты және 2 Ом екенін көруге болады.

Және де бұл ток сызықсыз емес элемент арқылы өтпейтіндіктен, тұрақты.

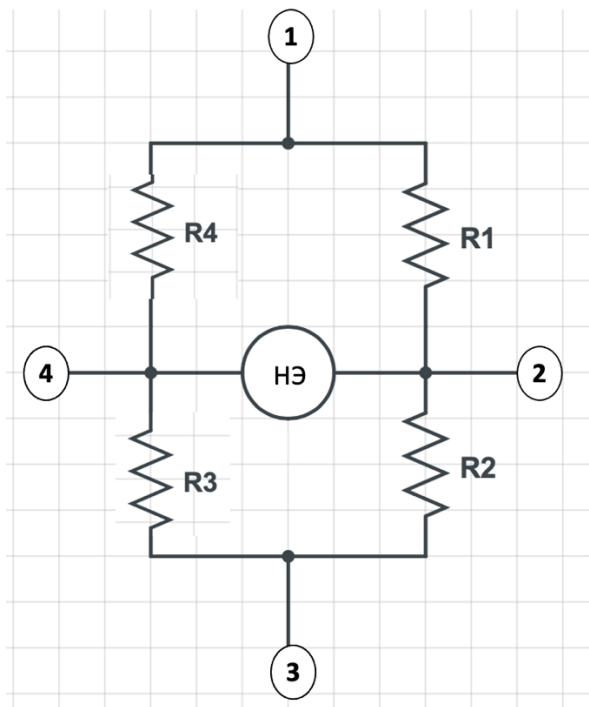
Сызықтық емес элемент арқылы ток өтпеу үшін келесі шарт орындалуы тиіс

$$\frac{R_1}{R_2} = \frac{R_3}{R_4} \quad (1)$$

$$R_0 = \frac{(R_1+R_2) \cdot (R_3+R_4)}{(R_1+R_2+R_3+R_4)} = 2 \text{ Ом} \quad (2)$$

(2) формуладан біз $R_4 = 2 \text{ Ом}$ екенін анықтаймыз. Бірақ бұл (1) шартқа қайшы келеді.

Демек эквивалентті схема келесі түрге ие болады:

2-сурет

Бұл жағдайда келесі шарт орындалуы керек:

$$\frac{R_1}{R_2} = \frac{R_4}{R_3} \quad (3)$$

$R_4 = 2$ Ом кезінде (3) шарт орындалады.

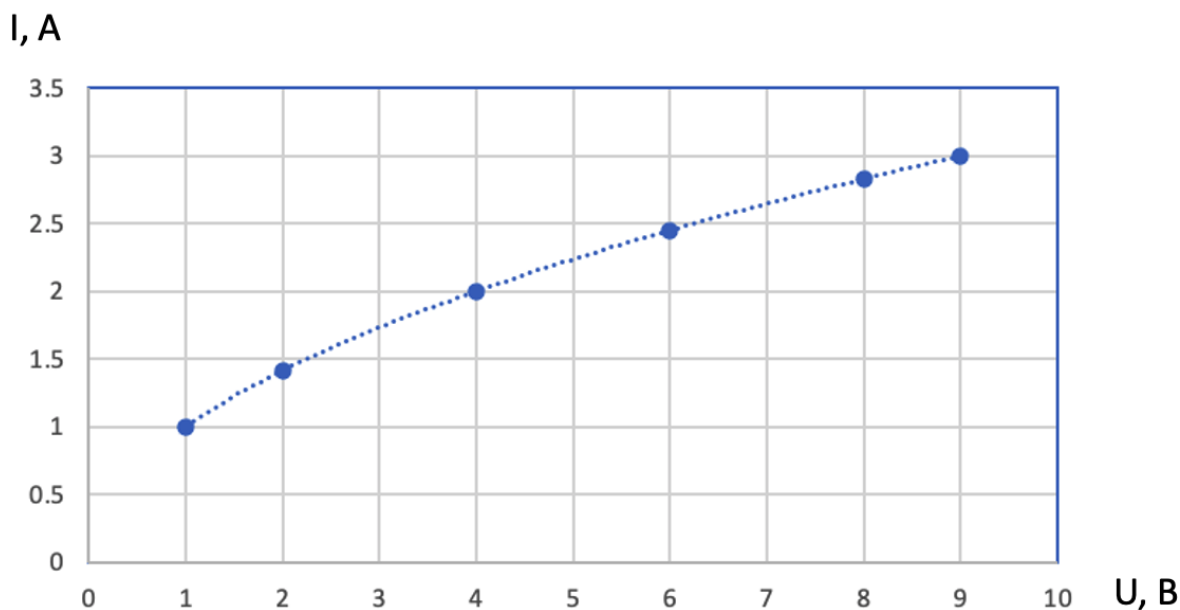
Сызықты емес элементтің (СеЭ) ВАС табу үшін кернеуді 2 және 4 шығыстарға қосқан кезде алынған Маратбектің деректерін қолданамыз.

Тізбектей қосылған 2 және 3, 1 және 4 резисторлар бір-біріне параллель болады және олардың жалпы кедергісі R'_0 резисторға ауыстыруға болады

$$R'_0 = \frac{(R_2 + R_3) \cdot (R_1 + R_4)}{R_1 + R_2 + R_3 + R_4} = 2 \text{ Ом.}$$

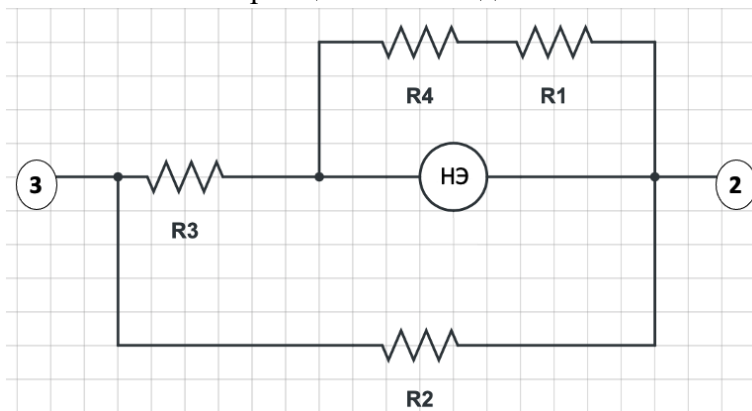
Сызықты емес элементтің ВАС:

U, В	1	2	4	6	8	9
I, А	1.50	2.41	4.00	5.45	6.83	7.50
I_R , А	0.5	1	2	3	4	4.5
$I_{\text{СеЭ}}$, А	1.00	1.41	2.00	2.45	2.83	3.00

ВАС 1

2 және 3 шығыстарға қосылған кезде эквивалентті схема келесідей болады:

3-сурет

Тізбектің ВАС-ын тұрғызу үшін біз сызықты емес элементтің ВАС кестесін қолданамыз

$U_{CеЭ}, B$	1.00	2.00	4.00	6.00	8.00	9.00
$I_{CеЭ}, A$	1.00	1.41	2.00	2.45	2.83	3.00
$I_{R4,R1}, A$	0.33	0.67	1.33	2.00	2.67	3.00
I_{R3}, A	1.33	2.08	3.33	4.45	5.50	6.00
U_{R3}, B	5.33	8.32	13.33	17.80	21.98	24.00
U_0, B	6.33	10.32	17.33	23.80	29.98	33.00
I_{R2}, A	3.17	5.16	8.67	11.90	14.99	16.50
I_0, A	4.50	7.24	12.00	16.35	20.49	22.50

Сызықты емес элементтің ұштарындағы кернеуді біле отырып, біз R4 және R1 арқылы өтетін ток күшін таба аламыз, кестеде $I_{R4,R1}$ деп белгіленген.

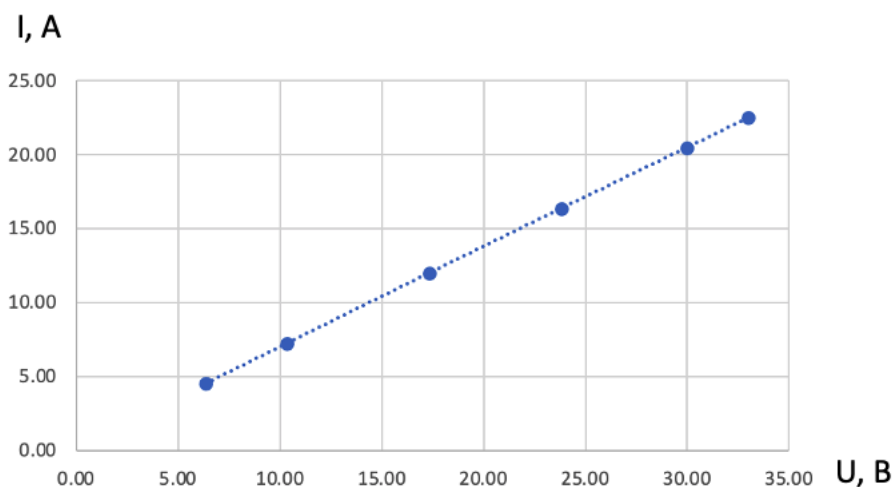
$I_{R4,R1}$ тогын және $I_{HЭ}$ ны біле отырып, біз олардың қосындысын таба аламыз бұл I_{R3} ке тең.

I_{R3} тогын біле отырып, біз 3 резистордағы кернеуді , U_{R3} таба аламыз.

U_{R3} кернеуін біле отырып біз U_0 жалпы кернеуді таба аламыз, ол U_{R3} және U_{H3} қосындысы болып табылады.

Жалпы U_0 ді біле отырып біз екінші резистор арқылы өтетін ток күшін I_{R2} таба аламыз содан кейін 2 және 3 шығыстары арқылы өтетін жалпы ток I_0 таба аламыз

ВАС I_0 , U_0 :

ВАС 2

Бағалау:

Әсел токтың кернеуге сызықтық тәуелділігін Уинстон көпірінде ток сызықты емес элемент арқылы өтпейтіндігінен алды.	1 ұпай
$R_4 = 2$ Ом мағынасы табылды.	1 ұпай
1-суреттегідей схемада ток сызықты емес элемент арқылы өтпейтіні туралы шарт бұзылған деп жазылды.	1 ұпай
Эквивалентті схема дұрыс шығыстарымен көрсетілген.	2 ұпай
Резисторлардың толық кедергісі кернеу 2 и 4 шығыстарға қосылғанда табылды, $R_0 = 2$ Ом.	1 ұпай
Сызықты емес элементтің ВАС кестесі дұрыс құрылды (ток күші мен кернеудің өлшемдерін көрсете отырып, әйтпесе-0 ұпай).	1 ұпай
Сызықты емес элементтің ВАС-ы дұрыс құрылды (осьтер мен өлшемдерді көрсете отырып, график ауданының кемінде 80% алады).	2 ұпай
Кернеу 2 және 3 шығыстарға қосылғандағы эквивалентті схема суреті дұрыс сызылды	1 ұпай
Толық кернеу U_0 және толық ток күші I_0 есептелген.	3 ұпай
Кернеу 2 және 3 шығыстарға қосылғандағы тізбек ВАС-ы дұрыс тұрғызылды (осьтер мен өлшемдерді көрсете отырып, график ауданының кемінде 80% алады).	2 ұпай

Решение задания второго тура областного этапа РО по физике
(2022-2023 учебный год)
9 класс

Примечание: Во всех схемах резисторы обозначены следующим образом:

Эквивалентная схема мостика Уинстона может выглядеть следующим образом:

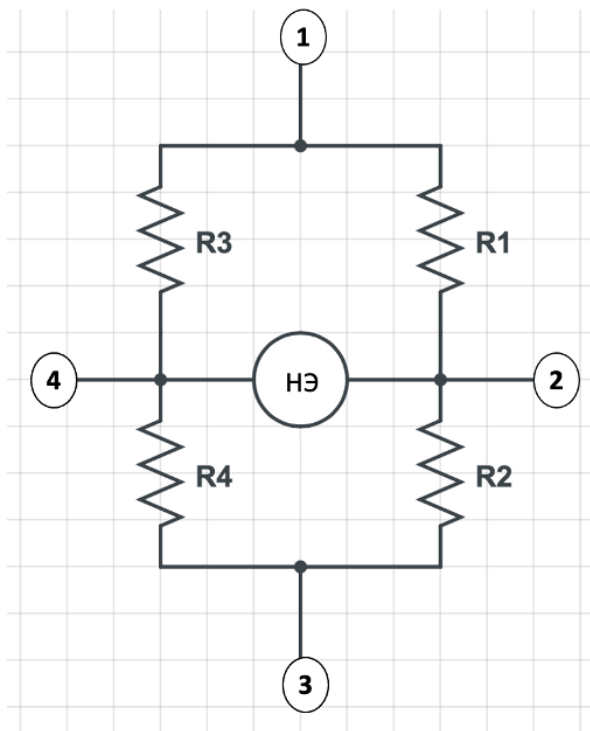

Рисунок 1

Из таблицы Асель видно что общее сопротивление схемы постоянно и равно 2 Ом.

И оно постоянно из за того что ток не течет через НЭ.

Чтобы ток не тек через нелинейный элемент должно соблюдаться условие:

$$\frac{R_1}{R_2} = \frac{R_3}{R_4} \quad (1)$$

$$R_0 = \frac{(R_1+R_2) \cdot (R_3+R_4)}{(R_1+R_2+R_3+R_4)} = 2 \text{ Ом} \quad (2)$$

Из формулы (2) получаем что $R_4 = 2 \text{ Ом}$. Но Это противоречит условию (1).

Значит эквивалентная схема будет представлена в виде:

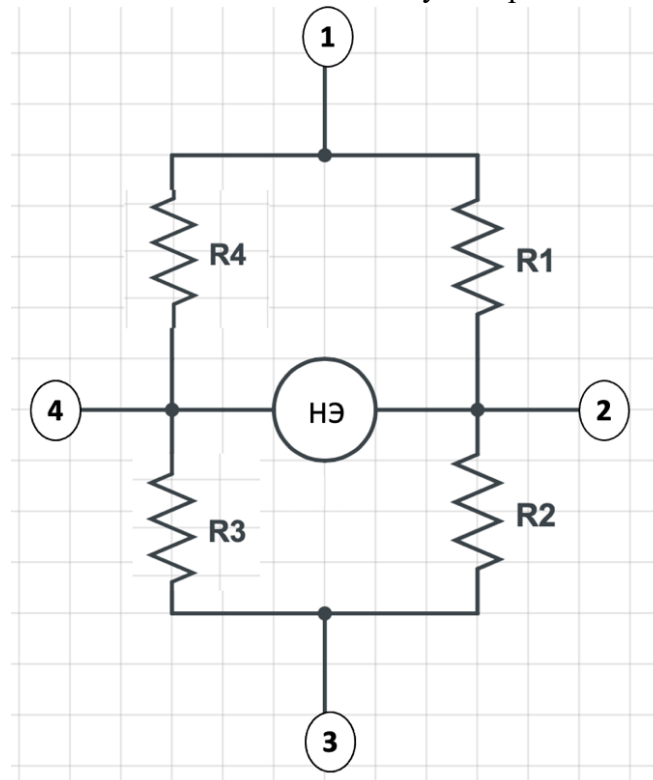

Рисунок 2

В этом случае должно выполняться условие:

$$\frac{R_1}{R_2} = \frac{R_4}{R_3} \quad (3)$$

При $R_4 = 2$ Ом условие (3) соблюдается.

ВАХ НЭ можно найти используя данные Маратбека при подключении напряжения к выводам 2 и 4.

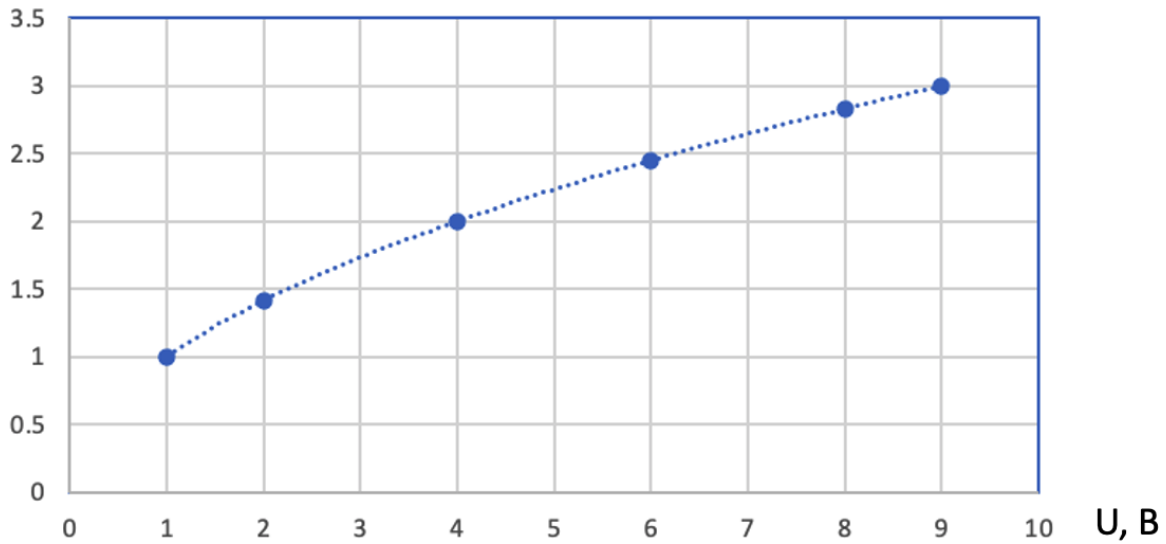
Тогда последовательно подключенные резисторы 2 и 3, 1 и 4 будут параллельны и могут быть заменены на резистор сопротивлением

$$R'_0 = \frac{(R_2 + R_3) \cdot (R_1 + R_4)}{R_1 + R_2 + R_3 + R_4} = 2 \text{ Ом.}$$

ВАХ для НЭ:

U, В	1	2	4	6	8	9
I, А	1.50	2.41	4.00	5.45	6.83	7.50
I_R , А	0.5	1	2	3	4	4.5
$I_{НЭ}$, А	1.00	1.41	2.00	2.45	2.83	3.00

I, А

ВАХ 1

При подключении к выводам 2 и 3 эквивалентная схема будет выглядеть следующим образом

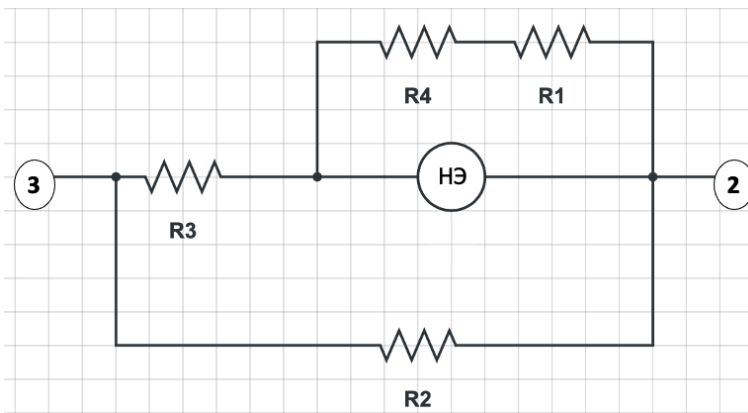

Рисунок 3

Для построения ВАХ цепи используем табличку с ВАХ НЭ

$U_{НЭ}, В$	1.00	2.00	4.00	6.00	8.00	9.00
$I_{НЭ}, А$	1.00	1.41	2.00	2.45	2.83	3.00
$I_{R4,R1}, А$	0.33	0.67	1.33	2.00	2.67	3.00
$I_{R3}, А$	1.33	2.08	3.33	4.45	5.50	6.00
$U_{R3}, В$	5.33	8.32	13.33	17.80	21.98	24.00
$U_0, В$	6.33	10.32	17.33	23.80	29.98	33.00
$I_{R2}, А$	3.17	5.16	8.67	11.90	14.99	16.50
$I_0, А$	4.50	7.24	12.00	16.35	20.49	22.50

Зная напряжение на концах НЭ, мы можем найти силу тока текущую через R_4 и R_1 , в таблице указано как $I_{R4,R1}$.

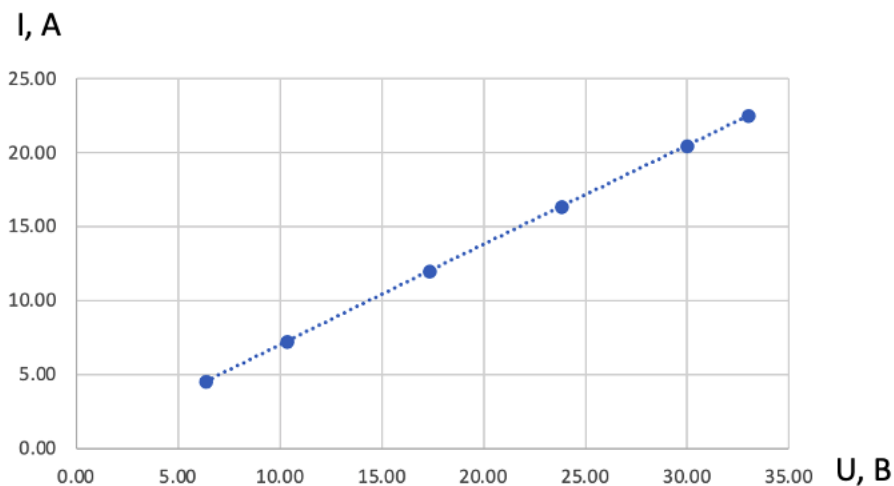
Зная ток $I_{R4,R1}$ и $I_{НЭ}$, мы можем найти их сумму которая равна I_{R3} .

Зная ток I_{R3} , мы можем найти напряжение на резисторе 3, U_{R3} .

Зная напряжение U_{R3} мы можем найти общее напряжение U_0 которое является суммой U_{R3} и $U_{НЭ}$.

Зная общее U_0 мы можем найти I_{R2} и затем найти общий ток через выводы 2 и 3 I_0 .

ВАХ I_0 от U_0 :

ВАХ 2

Разбалловка:

Указано что Асель получила линейную зависимость тока от напряжения, потому что в мостике Уинстона ток не тек через НЭ.	1 балл
Найдено значение $R_4 = 2 \text{ Ом}$	1 балл
Было сказано, что при схеме как на рисунке 1 нарушается условие что ток не течет через НЭ	1 балл
Была построена правильная эквивалентная схема с указанием выводов	2 балла
Правильно рассчитано общее сопротивление резисторов при подключении напряжения к выводам 2 и 4, $R_0 = 2 \text{ Ом}$	1 балл
Правильно построена таблица значений ВАХ НЭ (с указанием размерностей силы тока и напряжения, иначе – 0 баллов)	1 балл
Правильно построен график ВАХ НЭ (с указанием осей и размерностей, график занимает не менее 80% площади графика)	2 балла
Рисунок эквивалентной схемы при подключении напряжения к выводам 2 и 3	1 балл
Правильные значения общего напряжения U_0 и общей силы тока I_0	3 балла
Правильно построен график ВАХ цепи при подключении к 2 и 3 выводам (с указанием осей и размерностей, график занимает не менее 80% площади графика)	2 балл